ПРАЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 4 (243) | Субота, 12 лютага 1977 года. | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

ДАСТОЙНА СУСТРЭНЕМ 60-ГОДДЗЕ КАСТРЫЧНІКА!

БЮРО ЦК ВЛКСМ ПРЫНЯЛО ПАСТАНОВУ: АБ АРГАНІЗАЦЫЙНАЙ І АГІТАЦЫЙНА-ПРАПАГАНДЫСЦКАЙ РАБОЦЕ КАМІТЭТАЎ КАМСАМОЛА Ў СУВЯЗІ З ПАДРЫХТОЎКАЙ ДА 60-ГОДДЗЯ ВЯЛІКАГА КАСТРЫЧНІКА

Ленінскі камсамол, уся савецкая моладзь з велізарным натхненнем успрынялі пастанову ЦК КПСС «Аб 60-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі».

У гэтым важнейшым ідэйна-тэарэтычным і палітычным дакуменце глыбока і ярка ахарактарызавана сусветна-гістарычнае значэнне Кастрычніка як галоўнай падзеі XX стагоддзя, якая карэнным чынам змяніла ход развіцця чалавецтва, пераканаўча раскрыта вялікая жыццёвая сіла ідэй марксізму-ленінізму. Пастанова ЦК КПСС дае шырокую панараму дынамічнага развіцця нашага сацыялістычнага грамадства, дасягненняў у эканоміцы, навуцы, культуры, росце народнага дабрабыту.

Выдатнае месца ў летапісе камуністычнага будаўніцтва займае апошняе дзесяцігоддзе, у якое практычна падвоіўся эканамічны патэнцыял краіны, створаны на працягу папярэдняга паўстагоддзя, істотна павысіўся узровень жыцця савецкіх людзей.

Гераічная гісторыя, рэвалюцыйныя, баявыя і працоўныя традыцыі савецкага народа непарыўна звязаны з дзейнасцю створанай Леніным партыі камуністаў. Сучасны перыяд характарызуецца далейшым павышэннем кіруючай ролі партыі ў грамадстве, узмацненнем яе тэарэтычнай, палітычнай і арганізатарскай дзейнасці.

КПСС дастойна выконвае ролю палітычнага правадыра рабочага класа, усіх працоўных, усяго народа. Камуністычная партыя высока нясе рэвалюцыйны сцяг марксізму-ленінізму і пралетарскага інтэрнацыяналізму, з гонарам ажыццяўляе сваю гістарычную місію, нястомна змагаецца за трыумф камуністычных ідэалаў.

Камсамольцы, савецкая моладзь горача адабраюць і аднадушна падтрымліваюць плённую творчую работу Цэнтральнага Камітэта КПСС, яго Палітбюро на чале з выдатным палітычным і дзяржаўным дзеячам сучаснасці, верным марксістам-ленінцам, нястомным барацьбітом за камунізм і мір на зямлі Генеральным сакратаром ЦК КПСС таварышам Л. І. Брэжневым.

Камсамольцы, юнакі і дзяўчаты Краіны Саветаў, беззапаветна адданыя Камуністычнай партыі, імкнуцца заўсёды і ўсюды быць на перадавых рубяжах, самааддана працаваць і змагацца за камунізм. Сённяшнія здзяйсненні савецкай моладзі — прамы працяг справы Кастрычніка, практычнае ўвасабленне ідэй і запаветаў вялікага Леніна.

Пераканаўчым сведчаннем ідэйнай і маральнай сталасці маладога пакалення з'яўляюцца магутны палітычны ўздым, душэўны парыў, працоўны энтузіязм, з якім савецкая моладзь удзельнічае ва ўсенароднай барацьбе за выкананне гістарычных рашэнняў XXV з'езда КПСС, рыхтуецца дастойна сустрэць юбілей Вялікага Кастрычніка.

60-годдзе Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі— падзея велізарнага значэння для Ленінскага камсамола, усіх юнакоў і дзяўчат Савецкай шматнацыянальнай Радзімы. Высокая ацэнка дзейнасці ВЛКСМ як арганізатара савецкай моладзі, надзейнага памочніка і рэзерву партыі, дадзеная ў пастанове ЦК КПСС, выклікае прылiў сіл, кліча на штурм новых вышынь у барацьбе за камунізм.

Патрабаванне партыі **«Працаваць лепш, павышаць эфектыўнасць і якасць!»** вызначае сёння змест работы кожнай камсамольскай арганізацыі, кожнага камсамольца. Савецкія юнакі і дзяўчаты разгарнулі баявое спаборніцтва за ганаровае права падпісаць Рапарт Ленінскага камсамола Цэнтральнаму Камітэту КПСС, прысвячаюць 60-годдзю Кастрычніка 60 ударных тыдняў.

Камуністычная партыя, праяўляючы сапраўды ленінскія клопаты аб моладзі, ставіць новыя, адказныя задачы па фарміраванню ідэйна загартаваных, актыўных і свядомых будаўнікоў новага грамадства.

XXV з'езд КПСС паставіў перад савецкім народам задачы небывалага маштабу і гістарычнай навізны. Важную ролю ў іх ажыццяўленні партыя адводзіць камсамолу, савецкай моладзі. Каб быць на узроўні патрабаванняў партыі, неабходна павысіць эфектыўнасць і якасць усёй камсамольскай работы, баявітасць камсамольскіх арганізацый, камсамольскіх груп. Камуністычная ідэйнасць, актыўная жыццёвая пазіцыя, маральная чысціня павінны вызначаць кожнага камсамольца, кожнага маладога савецкага чалавека.

Надаючы выключна важнае значэнне мабілізацыі камсамольцаў і моладзі на дастойную сустрэчу 60-годдзя Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, далейшаму ўзмацненню ідэйна-палітычнага, працоўнага і маральнага выхавання юнакоў і дзяўчат, бюро ЦК ВЛКСМ пастанаўляе:

(Заканчэнне на 2-й стар.).

ЗАСВЕДЧЫЛІ АДЗНАКІ

ДА ВЫНІКАЎ ЗІМОВАЙ СЕСІІ

Ва ўніверсітэце пачаўся другі семестр навучальнага года. Пасля канікулаў улегліся хваляванні ад зімовай залікова-экзаменацыйнай сесіі. Цяпер ужо можна падвесці некаторыя яе вынікі. Скажам адразу: яны не асабліва задавальняюць. Нават пры ўзрослых патрабаваннях дасягнуты ўзровень паспяховасці не адпавядае магчымасцям студэнтаў. Па ўніверсітэту яна склала 90,7 працэнта — на 1,5 працэнта ніжэй леташняга.

Па факультэтах паспяховасць характарызуецца такімі паказчыкамі: біялагічны — 98, гісторыка-філалагічны — 97,5, эканамічны — 92,7, фізвыхавання —92, геалагічны — 91,5, фізічны — 90,1, механіка-матэматычны — 77,2 працэнта. У параўнанні з мінулагоднім паспяховасць за зімовую сесію павысілася: на біялагічным — на 2,9, фізвыхавання — 9,3, геалагічным — 1,3, фізічным факультэце — 0,1 працэнта. На трох факультэтах яна панізілася. Асабліва здаў свае пазіцыі мехмат. Тут паспяховасць студэнтаў сёлета апусцілася на 12,9 (!) працэнта. Некалькі не дацягнулі да мінулагодняга ўзроўню гісторыка-філалагічны і эканамічны факультэты — адпаведна на 0,7 і 1,6 працэнта.

На жаль, не радуе нас і якасны паказчык паспяховасці. Тут таксама замест росту назіраецца пэўны спад. Толькі ўсяго 342 студэнты ўніверсітэта вытрымалі зімовую сесію на выдатныя адзнакі. Гэта паказчык, які крыху не дацягнуў дзесяці працэнтаў. Мы ж даўно ставім задачу, каб ён быў у паўтара, а то і ў два разы вышэйшым.

Найбольшая колькасць выдатнікаў у працэнтным вылічэнні на біялагічным факультэце — 16,3. У гэтым сэнсе заслугоўвае пахвалы фізічны факультэт. Хоць ён і з'яўляецца адным з самых цяжкіх ва ўніверсітэце, але па выніках зімовай сесіі тут маюць 14,6 працэнта выдатнікаў. На гісторыка-філалагічным факультэце іх 12,2, эканамічным — 7,9, фізвыхавання — 7, геалагічным — 6,4 і механіка-матэматычным — усяго толькі 4,8 працэнта.

На добрыя і выдатныя адзнакі вытрымалі зімовую сесію 678 студэнтаў. Таксама недастаткова — менш 20 працэнтаў. Калі браць у цэлым, дык атрымоўваецца, што больш 70 працэнтаў студэнтаў маюць задавальняючыя адзнакі. І больш за ўсё нам сорамна за «хвасцістаў». Студэнтаў жа, якія атрымалі нездавальняючыя адзнакі, набралася даволі многа — 285 чалавек, прычым 17 з іх маюць па два «правалы».

Трывожыць і той факт, што сёлета 89 студэнтаў без уважлівых прычын не з'явіліся на сесію.

Найбольшая колькасць нездавальняючых адзнак пастаўлена па матэматычных дысцыплінах. У нейкай ступені гэта растлумачальна іх цяжкасцю. А вось тое, што 17 студэнтаў не вытрымалі экзамены па грамадскіх дысцыплінах, у тым ліку 9 па гісторыі КПСС, неапраўдальна.

У дзесятай пяцігодцы, ажыццяўляючы рашэнні XXV з'езда КПСС, мы працуем пад дэвізам барацьбы за эфектыўнасць і якасць. Выкладчыкі ўніверсітэта, як і ўсе работнікі вышэйшай школы, заклікаы ўсямерна ўдасканальваць вучэбна-выхаваўчы працэс, павышаць якасць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі. Вынікі зімовай сесіі засведчылі, што для дасягнення гэтай мэты намі выкарыстоўваюцца яшчэ не ўсе магчымасці. Іх неабходна дэталёва і глыбока прааналізаваць на ўсіх факультэтах, кафедрах, у вучэбных групах з тым, каб у будучым ухіліць меўшыя месца недахопы, са значна лепшымі абсалютнымі і якаснымі паказчыкамі закончыць навучальны год і тым самым падрыхтаваць дастойную сустрэчу слаўнаму юбілею Савецкай улады —60-годдзю Вялікага Кастрычніка.

Н. ПАПКОВА,
начальнік вучэбнай часткі.

Ленінскі камсамол, уся савецкая моладзь з вялікім натхненнем успрынялі пастанову ЦК КПСС «Аб 60-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі».

З 14 па 26 лютага ва ўсіх групах нашага факультэта будзе праходзіць камсамольскі сход, прысвечаны падрыхтоўцы да 60-годдзя Вялікага Кастрычніка з парадкам дня: «Камуністычную ідэйнасць, актыўную жыццёвую пазіцыю — кожнаму камсамольцу!», на якім будуць прыняты канкрэтныя абавязацельствы камсамольцаў па дастойнай сустрэчы Вялікага Кастрычніка.

А. АЙЗЕНШТАДТ,
нам. сакратара камсамольскага бюро гісторыка-філалагічнага факультэта.

На здымку: камсамольцы групы Г-41 гісторыка-філалагічнага факультэта абмяркоўваюць надрукаваную ў газетах пастанову ЦК КПСС «Аб 60-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі».

Фота **А. Шчыгрова.**

ПАСТАНОВЫ ЦК КПСС І БЮРО ЦК ВЛКСМ ЗНАЙШЛІ Ў СТУДЭНТАЎ ГДУ ГАРАЧЫ ВОДГУК

АДКАЖАМ ВЫДАТНЫМІ СПРАВАМІ

З вялікай цікавасцю азнаёміліся камсамольцы нашага факультэта з пастановай ЦК КПСС «Аб 60-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі».

Савецкі народ уступіў у знамянальны, шасцідзесяты год існавання нашай дзяржавы. За гэтыя гады ён дабіўся вялікіх перамог. І заўсёды ў першых радах барацьбітоў за новае грамадства, за сацыялізм разам з камуністамі былі камсамольцы. Цяпер камсамол — таксама наперадзе: будоўлі стагоддзя— КАМаз і БАМ называюць ударнымі, камсамольскімі.

У гэтыя дні разам з усім савецкім народам камсамольцы сталі на ўдарную вахту ў гонар 60-годдзя Вялікага Кастрычніка. Наша працоўная вахта — выдатная вучоба.

З добрымі паказчыкамі ў вучобе сустракаюць 60-ы год Вялікага Кастрычніка камсамольцы груп М-26, М-21, М-22, у якіх пасля зімовай сесіі — па чатыры выдатнікі. Наогул, 2-гі курс найбольш паспяхова здаў залікі і экзамены. У гэтым вялікая заслуга камсорга курса Аксаны Краўчанка і адказнай за работу акадэмічнага сектара курса Таісіі Парахня. Яны рэгулярна праводзілі кансультацыі, узначальваюць навуковую работу студэнтаў.

У пастанове бюро ЦК ВЛКСМ гаворыцца аб тым, што «справа гонару кожнага камсамольца — ударнай, самаадданай працай, выдатнай вучобай дабіцца ганаровага права падпісаць Рапарт Ленінскага камсамола ЦК КПСС да 60-годдзя Кастрычніка». У нас на факультэце ў першых радах сацыялістычнага спаборніцтва за права падпісаць Рапарт ідуць камсамольцы Я. Барабанаў, І. Сіманава, І. Абалінік, А. Буяноўскі і інш. Выдатнай вучобай, вялікімі поспехамі ў навуковай і грамадскай рабоце сустракаюць яны юбілейную дату.

Мы даём слова прыкласці ўсе намаганні, каб дастойна сустрэць вялікае свята савецкіх людзей.

С. БАДРУНОЎ,
нам. сакратара бюро ЛКСМБ механіка-матэматычнага факультэта.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, калектыў кафедры гісторыі КПСС горача віншуюць выкладчыка гісторыі КПСС ЭСМАНТОВІЧА Ігара Феафілавіча з паспяховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата гістарычных навук.

АБ АРГАНІЗАЦЫЙНАЙ І АГІТАЦЫЙНА-ПРАПАГАНДЫСЦКАЙ РАБОЦЕ КАМІТЭТАЎ КАМСАМОЛА Ў СУВЯЗІ З ПАДРЫХТОЎКАЙ ДА 60-ГОДДЗЯ ВЯЛІКАГА КАСТРЫЧНІКА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

ЦК ЛКСМ саюзных рэспублік, крайкомам, абкомам, акругкомам, гаркомам і райкомам, усім камітэтам камсамола шырока разгарнуць арганізацыйную і агітацыйна-прапагандысцкую работу па падрыхтоўцы да 60-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі — выдатнага свята працоўных нашай краіны, усяго прагрэсіўнага чалавецтва, свята рэвалюцыйнай барацьбы і камуністычнага будаўніцтва.

Арганізаваць глыбокае вывучэнне пастановы ЦК КПСС «Аб 60-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі» ва ўсіх камсамольскіх арганізацыях, у сістэме камсамольскай палітычнай вучобы, данесці да камсамольцаў, усёй моладзі сэнс і значэнне гэтага важнейшага партыйнага дакумента. У ходзе вывучэння ўсебакова раскрыць сусветна-гістарычнае значэнне Кастрычніка, кіруючую, рэвалюцыйна - пераўтваральную дзейнасць Камуністычнай партыі ў стварэнні і ўмацаванні першай у гісторыі сацыялістычнай дзяржавы, шматгранную работу КПСС, накіраваную на развіццё і ўмацаванне сусветнай сістэмы сацыялізму, у падтрымку нацыянальна-вызваленчай барацьбы, за адзінства камуністычнага руху, умацаванне міру, супрацоўніцтва і бяспекі народаў. Пераканаўча і ярка паказаць карэнныя перавагі сацыялізму перад капіталізмам, даваць аргументаваны адпор варожай ідэалогіі.

Усю работу камсамольскіх арганізацый па падрыхтоўцы і правядзенню святкавання 60-й гадавіны Вялікага Кастрычніка накіраваць на мабілізацыю творчай энергіі і ініцыятывы камсамольцаў і моладзі на выкананне рашэнняў XXV з'езда КПСС, заданняў другога года дзесятай пяцігодкі і пяцігодкі ў цэлым, далейшае паляпшэнне агульнаадукацыйнай, палітычнай і эканамічнай вучобы, развіццё навукова тэхнічнай і мастацкай творчасці.

Справа гонару кожнага камсамольца — ударнай, самаадданай працай, выдатнай вучобай, прыкладнай воінскай службай дабіцца ганаровага права падпісаць **Рапарт Ленінскага камсамола Цэнтральнаму Камітэту КПСС да 60-годдзя Кастрычніка.**

Шырока разгарнуць Усесаюзнае сацыялістычнае спаборніцтва за дастойную сустрэчу слаўнага юбілею. Асаблівую ўвагу ўдзяляць далейшаму развіццю руху **«Пяцігодцы эфектыўнасці і якасці — энтузіязм і творчасць маладых!»**, актыўна змагацца за выкананне заданняў двух гадоў пяцігодкі к 7 лістападу 1977 года. Пераможцаў юбілейнага спаборніцтва сфатаграфаваць ля легендарнай «Аўроры».

Правесці з 14 па 26 лютага 1977 года Усесаюзны камсамольскі сход, прысвечаны падрыхтоўцы да 60-годдзя Вялікага Кастрычніка з парадкам дня: «Камуністычную ідэйнасць, актыўную жыццёвую пазіцыю — кожнаму камсамольцу!».

На сходзе ўсебакова абмеркаваць выкананне рашэнняў XXV з'езда КПСС, кастрычніцкага (1976 г.) Пленума ЦК КПСС, пастановы ЦК КПСС, Савета Міністраў СССР, ВЦСПС і ЦК ВЛКСМ «Аб Усесаюзным сацыялістычным спаборніцтве за павышэнне эфектыўнасці вытворчасці і якасці работы, паспяховае выкананне заданняў дзесятай пяцігодкі», задачы камсамольскіх арганізацый па дастойнай сустрэчы 60-годдзя Кастрычніка. Старанна прааналізаваць работу па палітычнаму, працоўнаму і маральнаму выхаванню моладзі, вызначыць меры далейшага павышэння камуністычнага выхавання юнакоў і дзяўчат у святле сучасных патрабаванняў партыі. Падвесці вынікі грамадска-палітычнай атэстацыі **ўдзельнікаў Ленінскага заліку «Рашэнні XXV з'езда КПСС — у жыццё!».**

Нормай жыцця кожнага камсамольца, кожнага савецкага маладога чалавека павінна стаць актыўная жыццёвая пазіцыя, свядомыя адносіны да грамадскага абавязку, адзінства слова і справы, няўхільнае захоўванне маральнага кодэкса будаўніка камунізму.

Камітэтам камсамола забяспечыць правядзенне сходу на высокім арганізацыйным і палітычным узроўні, у абстаноўцы дзелавітасці, партыйнай патрабавальнасці, крытычных адносін да недахопаў. Сход павінен быць адкрытым, з шырокім удзелам несаюзнай моладзі.

У гарадах і раёнах, на ўсесаюзных ударных і камсамольскіх будоўлях, буйных прадпрыемствах, у калгасах і саўгасах, навучальных установах штомесячна праводзіць **грамадска-палітычныя** чытанні для моладзі, прысвечаныя 60-годдзю Вялікага Кастрычніка.

Ва ўсіх пярвічных камсамольскіх арганізацыях, у сістэме камсамольскай, палітычнай і эканамічнай адукацыі правесці ў маі г. г. Ленінскі ўрок **«Рэвалюцыйны трымаем крок!»**

У верасні — кастрычніку г. г. правесці абласныя, краявыя, рэспубліканскія і Усесаюзную навуковыя канферэнцыі **«Кастрычнік, сучасны свет і моладзь».**

Забяспечыць масавасць Усесаюзнага паходу камсамольцаў і моладзі па месцах рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы савецкага народа, прысвечанага 60-годдзю Вялікага Кастрычніка. Работа па выхаванню маладога пакалення на традыцыях глыбокай па зместу і яркай, эмацыянальнай па форме.

Задача заключаецца ў тым, каб кожны камсамолец, піянер, усе юнакі і дзяўчаты сэрцам дакрануліся да гераічных старонак вялікай гісторыі, глыбока ўсвядомілі, што яны з'яўляюцца нашчадкамі рэвалюцыйных, баявых і працоўных традыцый Камуністычнай партыі і савецкага народа, што партыя ўручае ім эстафету далейшага росквіту сацыялістычнай Радзімы.

VIII Усесаюзны злёт пераможцаў паходу па месцах рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы савецкага народа правесці 30 жніўня — 4 верасня г. г. у горадзе Іванава — на радзіме першых Саветаў.

З 1 па 8 лістапада 1977 года ў камсамольскіх арганізацыях правесці **Тыдзень рэвалюцыйнай славы,** у ходзе якога арганізаваць сустрэчы камсамольцаў і моладзі з удзельнікамі Кастрычніка, ветэранамі партыі і камсамола, героямі войнаў і працы, настаўнікамі моладзі, гвардзейцамі пяцігодкі.

Камсамольскім газетам і часопісам, маладзёжным рэдакцыям тэлебачання і радыё, кніжным выдавецтвам ярка і пераканаўча расказваць аб падрыхтоўцы партыі, камсамола, усяго народа да 60-годдзя Кастрычніка, сістэматычна публікаваць матэрыялы, прысвечаныя гістарычным рэвалюцыйным здзяйсненням савецкага народа, яго поспехам у барацьбе за пабудову камуністычнага грамадства.

ЦК ВЛКСМ выказвае цвёрдую ўпэўненасць у тым, што камсамольцы, уся савецкая моладзь, верныя запаветам Леніна, справе Кастрычніка, справе Камуністычнай партыі, з энтузіязмам маладосці, па-кастрычніцку, па-камуністычнаму будуць працаваць над выкананнем гістарычных рашэнняў XXV з'езда КПСС, аддадуць усе свае сілы, веды, талент і натхненне ў імя ўмацавання магутнасці і росквіту нашай вялікай Радзімы, барацьбе за камунізм.

Камсамольцы! Юнакі і дзяўчаты! Рэвалюцыйны трымайце крок! 60-годдзю Вялікага Кастрычніка — дастойную сустрэчу!

ІМКНУЦЦА ДА

Як мы паведамлялі ўжо, у студзені на Вучоным савеце па дакладу прарэктара па навуковай рабоце прафесара **М. В. Навучыцеля** абмеркаваны вынікі навукова-даследчай работы і падрыхтоўкі навукова-педагагічных кадраў у ГДУ за 1976 год. У спрэчках выступілі: кіраўнік комплекснай экспедыцыі універсітэта па Палескай праблеме прафесар кафедры агульнай геалогіі **Г. А. Кузняцоў,** загадчык кафедры эканомікі працы дацэнт **У. Д. Арэшчанка,** дацэнт кафедры палітэканоміі **У. Ц. Смірноў,** в. а. дацэнта кафедры агульнай геалогіі **А. А. Недавізін,** в. а. дацэнта кафедры тэарэтычнай фізікі **У. М. Мізгаплаў,** галоўны бухгалтар універсітэта **М. В. Бялоў,** старшы выкладчык кафедры радыёфізікі **В. П. Манойлаў,** начальнік НДС **М. І. Твардоўскі,** прафесар кафедры оптыкі **В. П. Рвачоў,** рэктар універсітэта член-карэспандэнт АН БССР **Б. В. Бокуць.**

У рабоце Вучонага савета прынялі ўдзел загадчык аддзела навукі і навучальных устаноў абкома КПБ **Ф. Р. Забродскі** і інструктар гэтага аддзела **У. І. Чайкун.**

Ніжэй мы змяшчаем справаздачу аб выніках навукова-даследчай работы і падрыхтоўкі навукова-педагагічных кадраў ва ўніверсітэце за 1976 год і прынятай пастанове.

МІНУЛЫ 1976 год, адзначыў у пачатку свайго даклада прафесар М. В. Навучыцель, быў для Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта чарговым этапам станаўлення і ўдасканальвання ўніверсітэцкай сістэмы падрыхтоўкі спецыялістаў у адпаведнасці з рашэннямі XXV з'езда КПСС і XXVIII з'езда КП Беларусі, пастановамі партыі і ўрада аб развіцці вышэйшай адукацыі і навукі ў нашай краіне. Гэта быў год далейшага развіцця і ўмацавання асноўных навуковых напрамкаў, канцэнтрацыі навуковых сіл і матэрыяльных рэсурсаў ГДУ на распрацоўцы важнейшых для навукі і народнай гаспадаркі тэм, каардынацыі і камплексавання тэматыкі.

Летась у рамках 19 важнейшых навуковых напрамкаў выконвалася 48 дзяржбюджэтных і 45 гаспдагаворных тэм. У параўнанні з 1973 годам колькасць дзяржбюджэтных тэм скарацілася ў 1,8 раза, а сярэдняя колькасць навукова-педагагічных кадраў, занятых выкананнем адной тэмы, павялічылася амаль удвая.

Камплексаванне і каардынацыя дазволілі павысіць значнасць выконваемай універсітэтам тэматыкі. Так, калі ў дзевятай пяцігодцы ні адна з тэм універсітэта не ўваходзіла ў народнагаспадарчы план рэспублікі, дык у мінулым годзе такіх тэм было сем. У каардынацыйны план важнейшых навукова-даследчых работ па грамадскіх і прыродазнаўчых навуках Беларусі ў справаздачным годзе было ўключана 25 тэм — у 1,8 раза больш, чым у 1973 годзе. Акрамя таго, шэраг тэм уключаны ў каардынацыйныя планы навуковых Саветаў АН БССР па асобных праблемах, у каардынацыйныя планы педагагічных даследаванняў па СССР і БССР. Так званая кафедральная або індывідуальная тэматыка ліквідавана.

Паляпшэнню арганізацыі навукова-даследчых работ, зазначыў М. В. Навучыцель, у немалой ступені садзейнічала стварэнне буйных навуковых калектываў — лабараторый на грамадскіх пачатках, што дазволіла на справе аб'яднаць намаганні супрацоўнікаў розных кафедр і факультэтаў на распрацоўцы комплексных тэм і падрыхтаваць умовы для стварэння навуковых падраздзяленняў — праблемных і галіновых лабараторый.

Важную ролю адыгрывае ўмацаванне і паглыбленне творчых сувязей з навуковымі ўстановамі Акадэміі навук СССР і БССР, галіновымі міністэрствамі, прамысловымі і сельскагаспадарчымі прадпрыемствамі. Летась ажыццяўляліся сувязі на аснове 53 дагавораў аб творчым супрацоўніцтве, у той час, як у 1973 годзе іх існавала толькі тры.

Далей дакладчык адзначыў пэўныя поспехі, якія дасягнуты ў распрацоўцы прыкладных праблем на аснове гаспдагавораў. За тры апошнія гады аб'ём выкананых работ вырас у 3,3 раза і склаў летась 740,4 рублёў. Найбольшая доля ў гэтым аб'ёме прыпадае на фізічны факультэт — 55,8 працэнта, біялагічны — 15,1, эканамічны — 14,6 працэнта. За параўноўваемыя гады гаспдагаворная тэматыка ўзбуйнілася ў чатыры разы. Сярэдні кошт адной гаспдагаворнай тэмы летась склаў 47,4 тысячы рублёў. Сярэднегадавы кошт адной тэмы ўзрос адпаведна ў два разы і склаў 21,5 тысячы рублёў.

Прыкметна павысілася эфектыўнасць навуковых даследаванняў. Колькасць распрацовак, укаранёных у вытворчасць, узрасла ў параўнанні з 1973 годам у 4,33 раза. За гэты час гадавы эканамічны эфект, пацверджаны прадпрыемствамі і арганізацыямі, вырас у сем разоў і склаў 870 тысяч рублёў. Летась кожны затрачаны рубель акупіўся 1 рублём 23 капейкамі.

За мінулы год выкладчыкамі ўніверсітэта ў дзяржаўных выдавецтвах выдадзена 9 манаграфій, кніг, падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў. Іх аўтары — У. В. Анічэнка, М. М. Грынчык, М. К. Глыбін, В. П. Стаўроў, А. С. Калугін, А. С. Паламарчук, М. К. Бабкоў, Г. Л. Паламарчук, В. І. Смыкоўская, У. М. Калмыкоў, Н. С. Кісялёва. Выйшлі таксама тры міжведамасныя тэматычныя зборнікі, ратапрынтным спосабам выдадзена два тэматычныя зборнікі і шэсць вучэбных дапаможнікаў, ва ўсесаюзных і рэспубліканскіх часопісах апублікавана 198 навуковых артыкулаў.

У 1976 годзе працягвала пашырацца і ўмацоўвацца матэрыяльна-тэхнічная база навукова-даследчай работы. Парк вылічальнай тэхнікі папоўніўся ЭВМ тыпу «Мір», значнай колькасцю ЭКВМ; набыты рад каштоўных установак тыпу ЭВМ «Мінск», бетатрон ПМ-6, інфармацыйна-вымяральная сістэма, аналізатар імпульсаў А1-128-2, устаноўка для выпрабаванняў змазкі, апарат «Фермент» і інш. Сродкі, выдаткаваныя на набыццё абсталявання па бюджэту, а таксама па гаспдагаворах, асвоены поўнасцю. У 1976 годзе ўпершыню поўнасцю асвоены сродкі, якія засталіся ад перавышэння даходаў над расходамі пры выкананні гаспдагавораў.

Далейшае развіццё атрымала навукова-даследчая работа студэнтаў. Усімі формамі ўдзелу ў НДР ахоплена 87 працэнтаў студэнтаў дзённай формы навучання. У кіраўніцтве студэнцкай навуковай работай удзельнічае 70 працэнтаў усяго прафесарска-выкладчыцкага саставу, у тым ліку 92 працэнты ўсіх выкладчыкаў, якія маюць вучоныя ступені і званні.

Узрасла колькасць студэнтаў, якія прымаюць удзел у выкананні гаспдагаворнай тэматыкі. У 1976 годзе 328 студэнтаў выканалі работы на суму 89,6 тысячы рублёў, што складае 12 працэнтаў ад агульнага гадавога аб'ёму універсітэта. На некаторых факультэтах (гісторыка-філалагічным, біялагічным, фізічным, эканамічным) студэнты шырока прыцягваюцца да выканання дзяржбюджэтнай тэматыкі кафедр. 48 дыпломных работ рэкамендаваны да ўкаранення ў вытворчасць,

ПАЛАЖЭННЕ

АБ АГЛЯДЗЕ-КОНКУРСЕ МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ ФАКУЛЬТЭТАЎ УНІВЕРСІТЭТА

Наша краіна напярэдадні знамянальнай даты — 60-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. 60-годдзе Кастрычніка з'яўляецца важнай падзеяй у жыцці савецкага народа і ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва. Таму агляд-конкурс мастацкай самадзейнасці факультэтаў ГДУ прысвячаецца 60-й гадавіне Вялікага Кастрычніка і праводзіцца з мэтай выяўлення талентаў для мастацкай самадзейнасці ўніверсітэта.

Рэктарат, партком, камітэт камсамола, прафком, клуб мастацкай самадзейнасці ГДУ пры распрацоўцы данага палажэння вырашылі зрабіць абавязковымі кампанентамі праграм факультэцкіх канцэртаў жанры харавых спеваў і народнага танца. Па сваёй працягласці конкурсныя канцэрты не павінны перавышаць адну гадзіну дваццаць мінут.

У праграмах, якія неабходна будзе прадставіць у клуб мастацкай самадзейнасці за адзін дзень да канцэрта, указваецца аўтар і назва твора, а таксама прозвішча яго выканаўцы, называецца курс і група, дзе ён займаецца.

10 лепшых нумароў будуць ацэньвацца журы па пяцібальнай сістэме. Выступленні вакальных або вакальна-інструментальных ансамбляў, хораў ацэньваюцца па трох лепшых нумарах, танцавальныя калектывы — па двух, сольныя выступленні — па аднаму лепшаму выкананаму нумару.

Пры падвядзенні вынікаў агляду-конкурсу журы будзе ўлічваць афармленне сцэны, разнастайнасць жанраў, рэжысуру і ідэйны змест канцэрта.

Да ўдзелу ў аглядзе-конкурсе дапускаюцца таксама выкладчыкі і супрацоўнікі ўніверсітэта.

Тэрміны правядзення агляду-конкурсу вызначаны жараб'ёўкай: гісторыка-філалагічны факультэт — 26 лютага, эканамічны — 5 сакавіка, геалагічны і біялагічны — 12 сакавіка, механіка-матэматычны — 19 сакавіка, факультэт фізічнага выхавання — 26 сакавіка, фізічны — 2 красавіка. Заключны канцэрт лаўрэатаў агляду-конкурсу адбудзецца 10 красавіка.

САСТАЎ ЖУРЫ:

Казлоў У. В. — сакратар парткома, старшыня журы;
Шамяткоў Л. А. — прарэктар па вучэбнай рабоце;
Балтоўскі А. І. — прарэктар па завочнаму і вячэрняму навучанню;
Вяршыгара Я. Я. — дэкан факультэта грамадскіх прафесій;
Старосценка М. П. — намеснік сакратара камітэта камсамола;
Хадалевіч І. В. — адказная за культурна-масавую работу ад мясцкома;
Аляксандрава А. А. — артыстка абласнога драматычнага тэатра;
Колтышава Н. І. — старшыня прафкома;
Каханчык Л. І. — дырэктар клуба мастацкай самадзейнасці ГДУ.

НОВЫХ ПОСПЕХАЎ

у практыку навукова-даследчай работы або да апублікавання. Некалькі павысілася якасць студэнцкіх работ, прадстаўляемых на рэспубліканскія і ўсесаюзныя конкурсы; у друку апублікавана 45 навуковых артыкулаў студэнтаў або ў сааўтарстве з імі.

ПАСТАЯННА паляпшаецца якасць падрыхтоўкі навукова - педагагічных кадраў. Шырока выкарыстоўваецца форма мэтавай аспірантуры для падрыхтоўкі кадраў па неабходных універсітэту спецыяльнасцях. Цяпер у мэтавай аспірантуры (вочнай і завочнай) займаецца 32 супрацоўнікі ўніверсітэта. Паляпшаецца якасны састаў прафесарска-выкладчыцкіх кадраў. Калі ў 1973 годзе 35 працэнтаў выкладчыкаў мелі ступені і званні, у 1975 годзе — 36 працэнтаў, то ў 1976 годзе— 39 працэнтаў.

Разам з тым у пастаноўцы навукова-даследчай работы і падрыхтоўцы навукова-педагагічных кадраў ёсць істотныя недахопы. Супрацоўнікі яшчэ не ўсіх кафедр у дастатковай меры ўсвядомілі неабходнасць і важнасць каардынацыі і камплексавання тэматыкі: кафедра гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі (заг. кафедры дацэнт Г. С. Еўдакіменка), кафедр замежных моў (заг. дацэнт Э. С. Башкірцава і І. М. Акулаў). На некаторых факультэтах і кафедрах сярэдняя колькасць выкладчыкаў, занятых выкананнем адной тэмы, застаецца нізкай, што сведчыць аб наяўнасці дробных тэм (біялагічны факультэт — 5,3 чал., кафедра батанікі і фізіялогіі раслін — 13 чал. на 3 тэмы, на кафедры гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі па адной з тэм працуе ўсяго 3 чалавекі— кіраўнік П. Д. Верашчагін). Адсутнасць стабільнай тэматыкі, а таксама слабая актыўнасць у навукова-даследчай рабоце назіраецца на кафедры агульнай геалогіі (загадчык С. Д. Туроўскі).

Рад факультэтаў не імкнецца да ўсталявання творчых сувязей з іншымі арганізацыямі і навуковымі ўстановамі: гісторыка-філалагічны факультэт (дэкан к. г. н. Т. І. Язэпава), факультэт фізвыхавання (дэкан к. п. н. Б. М. Зайцаў), механіка-матэматычны факультэт (дэкан к. ф.-м. н. У. Ф. Філіпцоў), а з боку кіраўніцтва некаторых факультэтаў паслаблены кантроль за выкананнем планаў па дагаворах аб творчым супрацоўніцтве:

Яшчэ застаецца нізкім каэфіцыент эфектыўнасці ў разліку на 1 рубель затрат ад укаранення распрацовак у вытворчасць на геалагічным (0,38), фізічным (0,52) факультэтах, мала публікуецца артыкулаў у агульнасаюзных і рэспубліканскіх выданнях (факультэт фізвыхавання, кафедры грамадскіх навук, механіка-матэматычны, эканамічны факультэты). Кафедры радыёфізікі, агульнай фізікі, фізікі цвёрдага цела і некаторыя іншыя, якія выконваюць патэнтаздольную тэматыку, вельмі мала падаюць заявак на мяркуемыя вынаходніцтвы.

Слаба працуюць навуковыя семінары на факультэце фізвыхавання (0,23 даклада на 1 выкладчыка), на кафедрах грамадскіх навук (0,39), эканамічным (0,35), гісторыка-філалагічным (0,45) факультэтах. Асобныя факультэты слаба выкарыстоўваюць сродкі ад выканання гаспдагавораў для пашырэння і ўмацавання матэрыяльна-тэхнічнай базы (геалагічны, механіка-матэматычны, біялагічны).

Істотныя недахопы існуюць у падрыхтоўцы навукова-педагагічных кадраў на геалагічным, механіка-матэматычным і біялагічным факультэтах. Геалагічны факультэт не выкарыстоўвае мэтавую аспірантуру як адну з форм падрыхтоўкі кадраў.

Ёсць недахопы і ў пастаноўцы студэнцкай навуковай работы. Яшчэ значны працэнт работ, якія прадстаўляюцца на рэспубліканскія конкурсы, маюць нізкую якасць (ацэньваюцца па трэцяй катэгорыі). Такая карціна назіраецца на геалагічным, фізічным факультэтах і факультэце фізічнага выхавання.

На некаторых кафедрах не ўсе выкладчыкі ўдзельнічаюць у кіраўніцтве навуковай работай студэнтаў (агульнай геалогіі, АМАЭІ, гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі, кафедры факультэта фізічнага выхавання, акрамя кафедры фізіялогіі спорту і спартыўнай медыцыны). Слаба прапагандуецца навуковая работа студэнтаў у нагляднай агітацыі на геалагічным, фізічным, механіка-матэматычным факультэтах.

НА ПАСЯДЖЭННІ Вучонага савета была прынята разгорнутая пастанова, у якой намячаецца:

— накіраваць намаганні рэктарата, факультэтаў, кафедр і навуковых падраздзяленняў на ажыццяўленне Пастановы ЦК КП Беларусі і Савета Міністраў Беларускай ССР ад 3 снежня 1976 года «Аб мерах па далейшаму ўдасканальванню планавання навукова-даследчай работай і паскарэнню ўкаранення іх вынікаў у вытворчасць»;

— прааналізаваць навуковую дзейнасць кафедр і факультэтаў, звярнуўшы асаблівую ўвагу на актуальнасць тэматыкі і комплекснасць навуковых даследаванняў, павышэнне ўзроўню і якасці даследаванняў, скарачэнне тэрмінаў выканання найбольш важных для народнай гаспадаркі тэм;

— прааналізаваць вынікі даследаванняў, праведзеных кафедрамі, з пункту гледжання развіцця на іх аснове прыкладных работ у рамках навукова-тэхнічных праграм, а таксама ўкаранення іх непасрэдна ў вытворчасць;

— на аснове аналізу тэматыкі і вынікаў даследаванняў распрацаваць прапановы аб удзеле ўніверсітэта ў вырашэнні навукова-тэхнічных, эканамічных і сацыяльных праблем, забяспечваючы істотнае павышэнне эфектыўнасці вытворчасці, развіццё навукі і культуры;

— усім факультэтам звярнуць сур'ёзную ўвагу на планаванне і распрацоўку праблем вучэбнага працэсу, камуністычнага выхавання студэнтаў;

— факультэтам і кафедрам распрацаваць і прадставіць на зацвярджэнне ў рэктарат перспектыўныя планы падрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі навукова-педагагічных кадраў, звярнуўшы асаблівую ўвагу на мэтавую аспірантуру, творчыя водпускі, навуковую стажыроўку і перавод на пасады старшых навуковых супрацоўнікаў для напісання доктарскіх дысертацый;

— усім факультэтам і кафедрам актывізаваць навукова-даследчую работу студэнтаў, звярнуць асаблівую ўвагу на яе якасць. Начальніку СКБ узмацніць арганізатарскую работу па актывізацыі дзейнасці студэнцкіх навуковых падраздзяленняў, па паляпшэнню адбору студэнцкіх навуковых работ для рэспубліканскіх і ўсесаюзных конкурсаў;

— актывізаваць дзейнасць Савета маладых вучоных, Саветаў пярвічных арганізацый НТТ, накіраваць іх намаганні на паляпшэнне арганізацыі навукова-даследчай работы выкладчыкаў і студэнтаў, а таксама падрыхтоўкі навукова-педагагічных кадраў.

Пяцікурсніку біялагічнага факультэта Юрыю Баранаву на ўсё жыццё запамятаецца першы самастойны ўрок, які ён правёў у Гомельскай СШ № 27 у час пераддыпломнай практыкі.

Фота А. Шчыгрова.

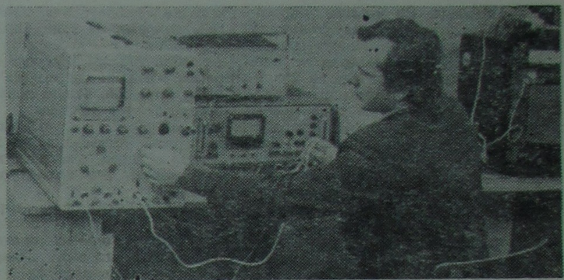

НА ЗДЫМКУ: за адпрацоўкай рэжымаў установкі аўтаматызаванага кантролю друкаваных схем у лабараторыі мікраэлектронікі малодшы навуковы супрацоўнік ГДУ М. Купрэеў.

Фота А. Карніенкі.

У ЗНАК ЗАСЛУГ ВУЧОНАГА

У канцы студзеня ў г. Маскве па ініцыятыве Маскоўскага таварыства даследчыкаў прыроды, Маскоўскага аддзялення Усесаюзнага батанічнага таварыства СССР, Маскоўскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя У. І. Леніна і дзяржаўнага ўніверсітэта імя М. В. Ламаносава праходзіла міжвузаўская канферэнцыя па вывучэнню структуры і дынамікі расліннага покрыва, прысвечаная памяці буйнога вучонага-геабатаніка і педагога, прафесара А. А. Уранава.

У рабоце канферэнцыі прыняло ўдзел больш 250 вучоных-батанікаў, якія займаюцца вывучэннем расліннага покрыва, яго структуры і дынамікі з 20 універсітэтаў, 25 педагагічных інстытутаў, 19 інстытутаў АН СССР і саюзных рэспублік і шэрагу іншых навуковых устаноў.

Акрамя пленарных пасяджэнняў, на канферэнцыі працавалі чатыры секцыі: «Вывучэнне і апісанне расліннага покрыва», «Структура фітацэнозаў і прымяненне якасных метадаў пры вывучэнні расліннага покрыва», «Аналіз узаемаадносін відаў у цэнозе і вывучэнне фітагеннага поля», «Структура і дынаміка цэнапапуляцый».

Аўтар гэтых радкоў прадстаўляў на канферэнцыі наш універсітэт і выступаў з дакладам «Структура травастояў лугавых фітацэнозаў поймы сярэдняга цячэння р. Прыпяць».

Канферэнцыя садзейнічала каардынацыі навуковых даследаванняў па структуры і дынаміцы расліннага покрыва СССР і з'явілася прызнаннем вялікіх заслуг прафесара А. А. Уранава перад савецкай батанічнай навукай.

Л. САПЕГІН,
дацэнт кафедры батанікі і фізіялогіі раслін, кандыдат біялагічных навук.

СТУДЭНЦКАЯ НАВУКОВАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

Стала добрай традыцыяй штогод у канцы студзеня праводзіць на кафедры фізіялогіі спорту і спартыўнай медыцыны навуковыя канферэнцыі студэнтаў аддзялення фізічнага выхавання завочнага факультэта.

Чарговая тэматычная студэнцкая канферэнцыя, праведзеная сёлета, прысвячалася праблеме лячэбнага кантролю і ЛОРК па НДРС.

З цікавымі паведамленнямі на канферэнцыі выступілі студэнты 5-га курса. В. Кузееў зрабіў даклад на тэму «Вызначэнне і ацэнка фізічнага развіцця вучняў», П. Ясько — «Лячэбна-педагагічны кантроль у працэсе заняткаў фізічнымі практыкаваннямі», Т. Галота — «Уплыў урока фізкультуры на цэнтральную нервовую сістэму». Уважліва былі выслуханы ўдзельнікамі канферэнцыі даныя даследавання студэнта Т. Раянкова «Аб ацэнцы функцыянальнага стану нервовай і нервова-мышачнай сістэмы».

Выступіўшыя ў спрэчках адзначылі, што ўсе прадстаўленыя на канферэнцыі даклады маюць вялікае тэарэтычнае і практычнае значэнне.

Т. ТРАЦЭЎСКАЯ,
дэкан завочнага факультэта, дацэнт.

НА ЗДЫМКУ: з навуковым дакладам выступае пяцікурснік завочнага факультэта В. КУЗЕЕЎ.

Фота А. Шчыгрова.

ВЫНІКІ ДАСЛЕДЧАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

На эканамічным факультэце закончылі работу канферэнцыі па выніках навукова-даследчай работы студэнтаў 5-га курса спецыяльнасці «Эканоміка працы». На дзевяці пасяджэннях было заслухана і абмеркавана 54 даклады па асноўных праблемах эканомікі працы: «Павышэнне росту прадукцыйнасці працы», «Павышэнне ролі матэрыяльнага і маральнага стымулявання», «Удасканальванне арганізацыі працы і нарміравання», «Выкарыстанне рабочага часу рабочых, ІТР і служачых», «Цякучасць кадраў і шляхі яе скарачэння». Даклады грунтаваліся на фактычных даследаваннях, якія студэнты праводзілі ў час прахаджэння вытворчай практыкі пад кіраўніцтвам супрацоўнікаў кафедры эканомікі працы.

Лепшыя даклады прадставілі на канферэнцыі студэнты В. Болвак, М. Бордак, С. Уласік, А. Дамарацкі, Г. Клігунова, Н. Котава, Т. Кудравіцкая, Г. Куршакова, Б. Міхайлаў, І. Назарава, Н. Сяргеева, Т. Сідарава, Т. Стэфанава, Т. Чырык, В. Шабель і інш.

Асаблівую ўвагу прыцягнулі даклады, што азнаёмілі з перадавым вопытам Волжскага аўтамабільнага завода. Сем студэнтаў, якія праходзілі практыку на ВАЗе, неаднаразова выступілі па розных праблемных пытаннях.

Іх выступленні выклікалі цікавасць не толькі ў студэнтаў, але і ў выкладчыкаў факультэта. Вынікі даследаванняў студэнтаў Н. Котавай і Б. Міхайлава кафедра эканомікі працы вырашыла накіраваць на выстаўку 1-й Усесаюзнай навукова-метадычнай канферэнцыі па падвядзенню вынікаў пераддыпломнай практыкі.

На заключным пасяджэнні канферэнцыі выкладчыкі і студэнты прыйшлі да агульнай думкі: правядзенне такога роду канферэнцый па выніках пераддыпломнай практыкі на факультэце неабходна і карысна.

Г. БАЛТРУШЭВІЧ,
М. ЕЎСТРАТОЎСКАЯ,
выкладчыкі кафедры эканомікі працы.

Літаратурны каляндар

НЕЗАБЫЎНЫЯ СУСТРЭЧЫ

У ЛІСТАПАДЗЕ 1969 года я была залічана ў аспірантуру Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы АН БССР. Калі была абрана тэма дысертацыі («Творчая задума і яе мастацкае ўвасабленне ў «Палескай хроніцы» Івана Мележа»), навуковы кіраўнік Алесь Адамовіч параіў абавязкова сустрэцца з Іванам Паўлавічам, папрацаваць у яго архіве. Я папрасіла Аляксандра Міхайлавіча дапамагчы мне ў гэтай сустрэчы. Праз некалькі дзён навуковы кіраўнік сказаў мне, што пісьменнік чакае мяне. Не паспела я яшчэ добра разабрацца ў агарнуўшых мяне думках і пачуццях, як ужо стаяла на парозе мінскай кватэры І. Мележа па вуліцы Янкі Купалы.

Дзверы адчыніў сам Іван Паўлавіч. Ён ветліва прывітаўся і нешта пачаў гаварыць пра абраную мною тэму дысертацыі. Я стаяла перад ім і не магла нічога сказаць ад хвалявання і разгубленасці. І раптам усё стала на сваё месца. Гаворка пайшла аб літаратуры, затым аб Палессі (пісьменнік вельмі ўзрадаваўся, калі даведаўся, што я яго зямлячка). Адно слова, другое, і я неяк адразу адчула, што мой субяседнік— чалавек незвычайна цікавы, з вялікім жыццёвым вопытам, з багатым запасам назіранняў і ведаў.

Іван Паўлавіч расказваў аб жыццёвых вытоках сваіх твораў, аб тым, што «ведаў лепш за ўсіх на свеце», аб родным Палессі. Ён успамінаў пра сваё басаногае дзяцінства ў невялічкай палескай вёсцы, пра бацькоў, пра сваіх землякоў— і на мяне адразу павеяла нечым такім блізкім і знаёмым. Я адразу ж нагадала і мілагучны палескі говар, і суровую, таямнічую палескую прыроду, і палешукоў — людзей шчырых і добразычлівых.

У гэтую ж першую сустрэчу мне адкрылася бясспрэчная ісціна: Іван Паўлавіч горача любіць сваё Палессе. Тут ён вырас, тут рабіў першыя самастойныя крокі ў жыццё. І таму, зразумела, што родная зямля натхняе пісьменніка на стварэнне цудоўных твораў.

З мноствам уражанняў ад першай сустрэчы з пісьменнікам вярталася я з Мінска на родную Гомельшчыну. Вярталася з цвёрдай упэўненасцю, што сустрэча гэтая не апошняя. І сапраўды, наступная сустрэча адбылася ў студзені 1970 года. І на гэты раз Іван Паўлавіч быў простым, далікатным чалавекам, без якой-небудзь позы і афектацыі.

Дзяліцца загадзя сваімі творчымі планамі і задумамі Іван Паўлавіч, відаць, не любіў, таму што на маё запытанне, над чым працуе зараз, коратка адказаў: над «Мінскім напрамкам» і над працягам «Палескай хронікі». Я паведаміла пісьменніку, што збіраюся з'ездзіць да яго на радзіму, што мне вельмі хочацца пабачыць тыя мясціны, аб якіх ён пісаў у «Палескай хроніцы», сустрэцца з яго землякамі, з тымі, хто паслужыў прататыпамі яго літаратурных герояў.

Іван Паўлавіч адгаварваў мяне ад гэтай паездкі, адгаварваў шукаць прамых прататыпаў герояў яго кніг. Пісьменніка, як прызнаўся ён мне пасля, не пакідала адчуванне, што ў такім выпадку староннi чалавек умешваецца ў таямніцы пісьменніцкай лабараторыі, дзе ўсё складана і дорага.

Але маё жаданне наведаць радзіму І. Мележа аказалася мацнейшым. Зразумела, чаму з такім хваляваннем распытваў мяне Іван Паўлавіч у час наступнай сустрэчы аб выніках маёй паездкі. Пісьменнік адчуў, што не дарэмна з'ездзіла, шмат чаго ўбачыла, пачула. Я расказвала аб знаёмых яму людзях, і раптам убачыла, як ажывіўся ён, калі я назвала дарагое для яго прозвішча — Бельскі.

Нікіфара Ануфрыевіча Бельскага пісьменнік памятаў з той даўняй пары, калі ён прыехаў у толькі што арганізаваны калгас. Для Івана Паўлавіча

ён быў і дзяцінствам, і юнацтвам, тым дарагім, што выклікала «Палескую хроніку». Старшыня калгаса, затым сельсавета, сакратар райкома, з якім будучы пісьменнік часта сустракаўся, калі працаваў у райкоме камсамола. Ён рэкамендаваў Мележа ў партыю, уручыў яму кандыдацкую картку.

А слухаючы шчырага, крыху сарамлівага Міканора Якаўлевіча Яраша — школьнага сябра пісьменніка, я імкнулася правесці паралелі паміж рэальнымі падзеямі, што адбываліся тут, на Палессі, і «Палескай хронікай». Супастаўленні далі многа цікавага, яны разам з тым прыадчынілі таямніцы пісьменніцкай лабараторыі, пісьменніцкага таленту І. Мележа.

Але найбольш яскрава гэтыя сакрэты пісьменніцкага майстэрства раскрылі рукапісы І. Мележа. Хаця Іван Паўлавіч вельмі сціпла гаварыў заўсёды аб сваіх адчуваннях і перажываннях за пісьмовым сталом, рукапісы гэтыя адкрылі той шлях, па якому ішоў празаік, увесь час удасканальваючы сваё майстэрства. Яны дапамаглі зразумець ход працы І. Мележа, характар задач, якія ставіў ён перад сабой.

Кожная новая сустрэча з І. Мележам адкрывала для мяне новыя грані яго характару, паказвала непаўторнасць яго мыслення, арыгінальнасць светаадчування, яго невычэрпны аптымізм, любоў да жыцця.

Аднойчы я застала пісьменніка дома над чарговым артыкулам аб нашай літаратуры. Горача і натхнёна даказваў ён мне, што, чым бліжэй мастак да жыцця, тым больш у яго магчымасці паказаць гістарычную рэчаіснасць у самых разнастайных яе праявах.

Своеасаблівым дзённікам, споведдзю сына-патрыёта з'яўляецца яго кніга «Жыццёвыя клопаты», удастоеная Дзяржаўнай прэміі БССР 1976 года. Яе можна чытаць як справаздачу выдатнага пісьменніка аб зробленым за 30 год грамадскай і літаратурнай дзейнасці.

Надоўга застанецца ў маёй памяці і сустрэча з пісьменнікам на нашай гомельскай зямлі. Яна адбылася ў лютым 1971 года. Іван Паўлавіч быў кіраўніком групы беларускіх пісьменнікаў, якая прыняла ўдзел у Днях беларускай літаратуры на Гомельшчыне.

Жывым і энергічным запомніўся мне Іван Пятровіч і ў сустрэчы са студэнтамі нашага ўніверсітэта, і ў сустрэчы са шматлікімі чытачамі Гомельскай абласной бібліятэкі. У кожнай з гэтых сустрэч выяўлялася незвычайная эрудыцыя пісьменніка, яго вялікая працаздольнасць, выключная арганізаванасць.

З Іванам Паўлавічам мы сустракаліся і ў Саюзе пісьменнікаў. Я адразу ж прыкмеціла, што і тут да яго адносяцца з выключнай цеплынёй і пашанай.

Іван Паўлавіч валодаў шчаслівым талентам — талентам чалавечнасці, выключнай гасціннасці, сардэчнай ласкавасці, якія моцна прываражвалі кожнага, каму даводзілася з ім сустракацца. Дзверы яго кватэры па вул. Я. Купалы і для ўсіх былі прыветліва адчынены.

Хаця Іван Паўлавіч звычайна сам размовы не заводзіў, а больш любіў слухаць, задаваць субяседніку пытанні, наша апошняя сустрэча, якая адбылася ў маі 1976 года, зрабіла на мяне асабліва моцнае ўражанне і засталася ў памяці з усімі падрабязнасцямі іменна таму, што адбылося незвычайнае: увесь час гаварыў Іван Паўлавіч, у ролі слухача была я.

Мы сядзелі з ім каля пісьмовага стала і падбіралі фотаздымкі для маёй кнігі, якая павінна была выйсці ў пачатку чэрвеня. Іван Паўлавіч расказваў і расказваў: аб сваіх сустрэчах з пісьменнікамі, з выбаршчыкамі, з вучнямі, студэнтамі. Кожны фотаздымак — гэта частка жыцця пісьменніка. Тады я яшчэ не ведала, што гэта наша апошняя сустрэча. Мы развіталіся вельмі цёпла, ён з нецярплівасцю чакаў выхаду маёй кнігі.

8 лютага пісьменніку споўнілася б 56 год. Здаецца, яшчэ ўчора, заклапочаны і ўважлівы да розных праяў жыцця, Іван Паўлавіч хадзіў па вуліцах Мінска, спяшаўся ў Саюз пісьменнікаў, сустракаўся з маладымі аўтарамі і сябрамі па рабоце, дзяліўся сваімі творчымі планамі. Я запамятала яго жывым, такім, якім ведала сем год, такім, якім пакінула яго ў той цудоўны майскі дзень 1976 года: дапытлівым і чулым, любячым жыццё і людзей, вечным шукальнікам новага, цікавага, не адкрытага нікім. Вобраз яго захаваўся ў маёй памяці, як вобраз чалавека сціплага і настойлівага, чалавека вялікага сэрца.

В. СМЫКОЎСКАЯ,
старшы выкладчык кафедры беларускай літаратуры, кандыдат філалагічных навук.

НА ПАСЯДЖЭННЯХ ІНСПЕКЦЫІ ПА ГПА

Для аператыўнага кантролю работы падраздзяленняў універсітэта па падрыхтоўцы і арганізацыі здачы нарматываў комплексу ГПА студэнтамі і супрацоўнікамі ГДУ створана інспектарская група. Яе ўзначальвае старшы выкладчык кафедры тэарэтычных асноў фізвыхавання В. І. Селіванаў.

На сваіх першых пасяджэннях, якія адбыліся ў гэтым годзе, інспектарская група заслухала пытанні аб правільнасці афармлення дакументацыі па ГПА на эканамічным, гісторыка-філалагічным і механіка-матэматычным факультэтах, аб гатоўнасці баз універсітэта да правядзення спаборніцтваў па зімовых відах спорту, аб медыцынскім абслугоўванні студэнтаў.

Спорт

НА КУБАК «ДРУЖБЫ»

У 1964 годзе Латвійскі ўніверсітэт стаў арганізатарам спаборніцтваў студэнцкіх мужчынскіх і жаночых каманд па гандболу.

Летась ганаровы прыз упершыню аспрэчвалі гандбалісткі ГДУ, якія занялі тады ў турнірнай табліцы трэцяе месца. Сёлета за кубак «Дружбы» вырашыла павесці барацьбу і наша мужчынская каманда. Спаборніцтвы было дамоўлена правесці ў спартыўнай зале ГДУ.

І вось гасцямі гамяльчан сталі студэнты Рыгі, Вільнюса, Тарту. Пасля ўрачыстага адкрыцця спаборніцтваў першымі на пляцоўку выйшлі гандбалісткі Вільнюса і Рыгі. Рыжанкі аказаліся мацнейшымі за сваіх саперніц і перамаглі з лікам 19:16. Святкавалі яны перамогу і ў наступныя дні, нанёсшы паражэнні камандам Тарту і Гомеля з лікам адпаведна 24:14 і 18:16. Студэнткі Рыгі сталі ўладальнікамі ганаровага прыза. Гаспадарам пляцоўкі, нашым гандбалісткам і сёлета дасталося толькі трэцяе месца.

Затое шматлікіх балельшчыкаў парадавала мужчынская каманда ГДУ. Лёгка адолеўшы спартсменаў Вільнюскага ўніверсітэта з лікам 33:17, нашы гандбалісты затым у цяжкай барацьбе нанеслі паражэнне камандзе Тарту (23:21) і ў апошняй сустрэчы турніра пераканаўча перамаглі рыжан — 33:25.

На здымку: сустракаюцца жаночыя каманды Рыгі і Вільнюса. Фота **У. Маглышава.**

У ДНІ ЗІМОВЫХ КАНІКУЛ

З ДВАЙНОЙ КАРЫСЦЮ

Па заканчэнню зімовай залікова-экзаменацыйнай сесіі кафедра заалогіі і дарвінізму арганізавала пятую комплексную навуковую экспедыцыю. Яна праводзілася ў пасёлку Гогалі Рэчыцкага раёна. У дэканаце біялагічнага факультэта вырашылі ў гэты час выехаць на месца экспедыцыі і прыняць нормы ГПА па лыжнаму спорту ў студэнтаў і супрацоўнікаў.

Надвор'е выдалася як па заказу. Паказваючы прыклад моладзі, са старта адзін за другім адпраўляюцца на дыстанцыю супрацоўнікі кафедры заалогіі і дарвінізму. Гонку ўзначаліў старшы выкладчык А. Д. Ціханскі.

Услед за выкладчыкамі старт бяруць студэнты біялагічнага факультэта. Калі аўтар гэтых радкоў даваў старт апошняму ўдзельніку, паказаўся першы гоншчык, які імкліва набліжаўся да фініша. І вось ужо адзін за другім фінішны створ перасякаюць выкладчыкі, студэнты. Судзейская брыгада на чале з адказным па ГПА на факультэце выкладчыкам кафедры фізічнага выхавання Б. Г. Дзмітрыевым дакладна рэгіструе вынікі кожнага ўдзельніка лыжнай гонкі. Здача нарматываў праходзіць паспяхова. Таму загадчык кафедры заалогіі і дарвінізму прафесар Б. П. Савіцкі не затойвае свайго задавальнення. Барыс Парфёнавіч выказвае словы ўдзячнасці ў адрас кафедры фізічнага выхавання, якая забяспечыла лыжным інвентаром усю экспедыцыю, добра арганізавала прыём нарматываў комплексу ГПА.

Спорт — верны памочнік у вучобе, рабоце. І вельмі пахвальна, калі выкарыстоўваецца кожная магчымасць пакатацца з крутых гор, пахадзіць па лясных сцежках пасля напружанай зімовай сесіі.

Студэнты і супрацоўнікі кафедры заалогіі і дарвінізму яшчэ доўга будуць абмяркоўваць напружанасць барацьбы на дыстанцыі, у выніку якой усе ўдзельнікі спаборніцтваў здалі нормы ГПА па лыжнаму спорту.

В. МАРЧАНКА,
нам. дэкана біялагічнага факультэта па спартыўна-масавай рабоце.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Дэканат факультэта фізічнага выхавання, кафедра фізічнага выхавання і спортклуб выказваюць глыбокае спачуванне выкладчыку кафедры фізічнага выхавання ШЫГАНАВУ Льву Барысавічу з выпадку напаткаўшага яго гора — смерці БАЦЬКІ.

АЗ 02143.

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ, профкома и месткома Гомельского государственного университета (на белорусском языке). Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта Савета Міністраў БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю, Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш. Наш адрас: вул. Кірава, 119, корпус № 2, П 4-8, т. 6-75-10. Фармат 600 420 мм. Тыраж 2000 экз.

Заказ 858.